

บทที่ 3

ก้าวต่อไปในอนาคตเมืองน่าอยู่ที่ยั่งยืน

.....

บทนี้เป็นบทที่นำเสนอก้าวต่อไปในอนาคตของเมืองน่าอยู่ที่ยั่งยืน โดยนำบทเรียนจากการพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มาวิเคราะห์ว่าก้าวต่อไปของเทศบาลเมืองพนัสนิคมจะเป็นอย่างไร มีสิ่งใดที่จะถูกกำหนดขึ้นใหม่ ไม่ว่าจะเป็น โครงการหรือกิจกรรมที่จะขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติจริง ทั้งโครงการเดิมต่อ ยอดความสำเร็จ และหรือ โครงการใหม่ที่ริเริ่มแสดงให้เห็นนวัตกรรมการดำเนินงาน เพื่อการเป็นเมืองน่าอยู่ที่ยั่งยืน คณะนักศึกษาได้แบ่งการนำเสนอ ดังนี้

1. ก้าวต่อไปในโครงการ/กิจกรรมเดิมต่อ ยอดสู่ความสำเร็จ
2. ก้าวต่อไปในอนาคตเพื่อความเป็นเมืองน่าอยู่ “ที่ยั่งยืน”

1. ก้าวต่อไปในโครงการ/กิจกรรมเดิมต่อ ยอดสู่ความสำเร็จ มีหลายโครงการที่คณะนักศึกษาเห็นว่าดำเนินกิจกรรมโครงการดี และสามารถพัฒนาต่อ ยอดต่อไป มีดังนี้

1.1 โครงการปิดทองหลังพระ “การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อมจากสมุนไพรไทย ด้วยเทคโนโลยีจูลินทรีย์ กลุ่มสร้างสรรค์ (EM)”

ตามที่คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2550 ได้มีมติเห็นชอบ “โครงการปิดทองหลังพระ” เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนนำเอาแนวพระราชดำริไปพัฒนา เป็นการเฉลิมฉลองเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 7 รอบ ในปี พ.ศ. 2554 ซึ่งสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ได้ร่วมสืบสานแนวพระราชดำริ โครงการปิดทองหลังพระ และได้เชิญชวนให้เทศบาลต่าง ๆ เข้าร่วมโครงการ โดยดำเนินงานตามแนวพระราชดำริ 6 มิติ ได้แก่ 1. น้ำ 2.ป่า 3.ดิน 4.เกษตรกรรม 5.พลังงานทดแทน และ 6.สิ่งแวดล้อม เน้นการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา โดยมุ่งให้ชุมชนเป็นเจ้าของการพัฒนา สามารถบริหารจัดการต่อได้ด้วยตนเอง และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

จากการเจริญเติบโตของชุมชน ที่นับวันจะกลายเป็นชุมชนเมือง ประชากรในเขตเทศบาลมีความหนาแน่นและตัวอาคารบ้านเรือนเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเสีย ท่อระบายน้ำอุดตัน ขยะ เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่เกิดจากการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือยก่อให้เกิดปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของ

ประชาชน โดยเฉพาะเรื่องปัญหาน้ำเสียที่เกิดจากครัวเรือนที่ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำโดยไม่มีกรบำบัด ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม

ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมน้ำเสีย โดยการบำบัดน้ำเสียจากต้นทาง ซึ่งก็คือจากครัวเรือนและชุมชน เป็นการช่วยลดปริมาณน้ำเสียและปรับปรุงพัฒนาคุณภาพน้ำให้ดีขึ้น เทศบาลเมืองพนัสนิคม จึงได้จัดโครงการปิดทองหลังพระขึ้น โดยกำหนดกิจกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ใช้ชีวิตประจำวันจากพืชสมุนไพรและจุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนกลับไปสู่วิถีชีวิตธรรมชาติ ลดการใช้สารเคมี ซึ่งจุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพในผลิตภัณฑ์จะช่วยย่อยสลายคราบไขมันสิ่งสกปรกในท่อระบายน้ำและแหล่งน้ำ ช่วยลดการอุดตันของท่อระบายน้ำ ปริมาณสารเคมีตกค้างในดินหรือแหล่งน้ำน้อยลง น้ำสะอาดมากขึ้น เพื่อช่วยลดปริมาณน้ำเสียก่อนที่จะถูกทิ้งลงสู่ท่อระบายน้ำหรือแหล่งน้ำธรรมชาติ รมรงค์ให้ประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลเห็นความสำคัญของการบำบัดน้ำเสีย ส่งเสริมความรู้และประโยชน์ที่จะได้รับแก่ประชาชนในชุมชน โดยยึดการดำเนินการโดยประชาชนและก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ประชาชน สอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการปิดทองหลังพระ ตามแนวพระราชดำริ ในมิติด้านสิ่งแวดล้อม

ชุมชนย่อยที่ 10 เทศบาลเมืองพนัสนิคมได้เข้าร่วมโครงการ “ปิดทองหลังพระ” กับเทศบาลเมืองพนัสนิคม ร่วมกันก่อตั้งกลุ่ม “ชม 10 รักษ์โลก” ขึ้น และต่อมาเพื่อเป็นการเปิดกว้างให้แก่ประชาชนทั่วไป ได้เปลี่ยนชื่อเป็น กลุ่มเซฟเดอะเอิร์ท ชมสิบลักษณ์โลก โดยดำเนินโครงการ “การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม จากสมุนไพรไทย ด้วยเทคโนโลยีจุลินทรีย์กลุ่มสร้างสรรค์ (EM)”

กลุ่ม “เซฟเดอะเอิร์ท ชมสิบลักษณ์โลก” ประกอบไปด้วยคณะกรรมการชุมชนย่อยที่ 10 เทศบาลเมืองพนัสนิคม ประชาชนภายในเขตชุมชนย่อยที่ 10 และชุมชนย่อยอื่นๆ ร่วมเป็นคณะกรรมการ แบ่งสรรหน้าที่กันทำงาน และตั้งคณะที่ปรึกษาจากหน่วยงานต่างๆ โดยชุมชน สามารถบริหารจัดการโครงการได้ด้วยตนเอง และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การศึกษาเห็นว่า เป็นโครงการที่ดีควรต่อยอด ด้วยเหตุผลที่ว่า

1. เพื่อร่วมสืบสานแนวพระราชดำริ “ปิดทองหลังพระ” ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
2. เพื่อรมรงค์ให้ประชาชนร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม โดยการช่วยลดปริมาณน้ำเสีย ลดการใช้สารเคมี ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

1.2 โครงการเทศบาลคาร์บอนต่ำ ปัจจุบันโลกของเรากำลังเผชิญกับสถานการณ์หลัก 2 อย่างที่ต้องหาทางแก้ไขอย่างเร่งด่วน คือ ความต้องการพลังงานที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่เราต้องลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงอย่างน้อยร้อยละ 50 เพื่อควบคุมไม่ให้อุณหภูมิบรรยากาศเพิ่มขึ้นเกิน 2 องศาเซลเซียส ตามข้อตกลงร่วมกันใน

การประชุมเจรจาสันติภาพระหว่างประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 18 (Conference Of The Parties To The United Nations Framework Convention On Climate Change ; Cop18) แต่ข้อมูลล่าสุดกลับชี้ว่า ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของโลกปี ค.ศ.2010 มีค่าอยู่ที่ปริมาณ 50.1 พันล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จัดเป็นก๊าซเรือนกระจกที่สำคัญที่สุด มีอัตราการปล่อยรวมของโลกในปัจจุบันมีค่าอยู่ที่ราว 35 พันล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า และยังคงมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

สำหรับประเทศไทยนั้น/สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ให้ข้อมูลว่า ในปี พ.ศ. 2543 (ค.ศ. 2000) เรามีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกรวมทั้งสิ้น 229.08 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า แต่ในปี พ.ศ. 2553 (ค.ศ. 2010) มีการปล่อยทั้งสิ้น 335.14 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า สูงขึ้นกว่า 100 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า เมื่อเทียบกับปริมาณก๊าซเรือนกระจกของประเทศเมื่อ 10 ปีที่แล้วมา จึงเป็นที่น่าเป็นห่วงว่า ประเทศไทยของเราปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละประมาณ 10 ล้านตันเลยทีเดียว สิ่งนี้เองที่เกิดเป็นคำถามในใจว่า เราจะช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างไร และเมืองจะรับมือกับผลกระทบของโลกหรือไม่อย่างไร

เทศบาลเมืองพนัสนิคม เป็นอีกหนึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม จึงได้ร่วมโครงการเทศบาลคาร์บอนต่ำกับสมาคมสันนิบาตแห่งประเทศไทย เพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่การเป็น “เมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้” โดยนำ 4 ยุทธศาสตร์ มาขับเคลื่อน คือ

1. เมืองแห่งต้นไม้
2. เมืองไร้มลพิษ
3. เมืองพิชิตพลังงาน
4. เมืองแห่งการบริโภคอย่างยั่งยืน (http://www.lcm.in.th/file/lcm_epaper_92.PDF สืบค้นเมื่อ

16 กันยายน 2559)

การศึกษาเห็นว่า เป็นโครงการที่ดีควรต่อยอด ด้วยเหตุผลที่ว่า

1. เห็นว่าเป็นโครงการที่เป็นรูปธรรม และต้องอาศัยความร่วมมือทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และมีส่วนร่วมในโครงการ
2. เพื่อณรงค์ให้ประชาชนร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม โดยการช่วยลดการปล่อยปริมาณก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศ โดยการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ลดปริมาณขยะ จัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับ

สิ่งแวดล้อมทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3. ดำเนินการตามระเบียบกฎหมายอย่างถูกต้อง และมีการดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนในการดำเนินงาน

1.3 โครงการพัฒนาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากปัญหาสภาพเศรษฐกิจในระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจภายในประเทศจนกระทั่งเศรษฐกิจในภูมิภาคนั้น ประชาชนผู้อาศัยและประกอบอาชีพภายในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคมและบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงล้วนได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าวตามไปด้วย ส่งผลให้มีรายได้ลดลง ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวันหรือต้นทุนการผลิตกลับเพิ่มขึ้นหรือไม่ได้ลดลงตามไปด้วย กระทบต่อคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่เป็นอย่างมาก

นอกจากปัญหารายได้ที่ลดลงแล้ว บางส่วนได้รับผลกระทบรุนแรงคือการถูกให้ออกจากงาน กลายเป็นผู้ตกงาน ผู้ว่างงาน ไม่มีรายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายในครอบครัว การหางานใหม่ทำได้ยากหรืออาจได้รายได้ไม่เท่าเดิม

รวมทั้งยังมีครัวเรือนจำนวนหนึ่งที่มีสภาพเป็นผู้ยากไร้ ค้อยโอกาส จากสภาพพื้นฐานเดิมของครอบครัวหรือมีปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลให้มีสภาพครอบครัวที่มีรายได้ไม่พอเลี้ยงชีพ

เทศบาลเมืองพนัสนิคมมีพื้นที่กองขยะเดิมที่ปัจจุบันไม่ได้มีการใช้งาน ผู้บริหารจึงมีแนวคิดให้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเทศบาลเมืองพนัสนิคม เพื่อให้ประชาชนใช้เป็นแหล่งเรียนรู้การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลหรือตัวอย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การสร้างรายได้เสริมลดความเสี่ยงการพึ่งพิงรายได้ทางเดียว ลดค่าใช้จ่ายจากการผลิตอาหารเพื่อบริโภคได้เอง และลดปัญหาสังคมอื่นๆ โดยมีกิจกรรม ดังนี้

1. ปรับพื้นที่กองขยะเดิม เพื่อให้เป็นพื้นที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเทศบาลเมืองพนัสนิคม

2. การทำปุ๋ยหมัก เทศบาลเมืองพนัสนิคมรณรงค์ขอความร่วมมือประชาชนในเขตเทศบาลคัดแยกขยะเปียก ขยะอินทรีย์ เพื่อนำมาผลิตปุ๋ยหมัก เป็นการลดปริมาณขยะที่ต้นทางวิธีการหนึ่ง โดยการผลิตจะใช้ขยะอินทรีย์ผสมกับขี้วัวในอัตรา 1:1 หมักทิ้งไว้ในร่มเป็นเวลา 3 เดือน

3. การจัดทำแปลงเกษตรสาธิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการทำแปลงเกษตรสำหรับปลูกพืชผักสำหรับการบริโภคและจำหน่าย เน้นการนำวัสดุเหลือใช้มาปรับปรุงใช้งาน การใช้ปุ๋ยหมักที่ผลิตได้เอง

ผลการดำเนินงาน เกิดศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ว่างงาน ผู้ยากไร้ สามารถเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างรายได้ ประกอบเป็นอาชีพ ลดค่าใช้จ่าย และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

การศึกษาเห็นว่า เป็นโครงการที่ดีควรต่อยอด ด้วยเหตุผลที่ว่า

1. โครงการเศรษฐกิจพอเพียง นี้ เป็นโครงการที่สามารถดำเนินการต่อเนื่องได้ เทศบาลต้องจัดหาแหล่งน้ำ และตลาดให้กับกลุ่มสมาชิก
2. พัฒนาต่อยอดเป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ตามอัตราส่วน 30: 30: 30: 10 หมายถึง 1.) ขุดสระเก็บกักน้ำ พื้นที่ประมาณ 30 % เพื่อให้มีน้ำใช้สม่ำเสมอตลอดปี 2.) ปลูกผลไม้ ไม้ยืนต้น พืชไร่ พืชผัก พื้นที่ประมาณ 30 % ให้ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชไร่ พืชผักพืชสมุนไพร 3.) ปลูกข้าว พื้นที่ประมาณ 30 % ให้ปลูกข้าวในฤดูฝน 4.) เป็นที่อยู่อาศัย และอื่นๆ พื้นที่ประมาณ 10 % ใช้เป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ ถนนหนทาง คันดิน โรงเรือนและสิ่งก่อสร้างอื่น รวมทั้งคอกเลี้ยงสัตว์ เรือนเพาะชำ ฉางเก็บผลิตผลการเกษตร

1.4 โครงการสืบสานประเพณีวัฒนธรรมยาวนาน เมืองพนัสนิคมในอดีต กว่า ๑,๐๐๐ ปี เป็นเมืองเก่า มีชุมชนที่มาจากเชื้อชาติต่างๆ มาอยู่รวมกัน ไม่ว่าจะเป็น ไทย ลาว จีน ล้วนแต่มีประเพณี วัฒนธรรมติดมากับวิถีความเป็นอยู่ การผสมผสานเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ผ่านประเพณี วัฒนธรรม จึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการรวมและการสร้าง เทศบาลเมืองพนัสนิคม ได้ดำเนินการผ่านประเพณีทำบุญกลางบ้านสืบสานเครื่องจักรสาน ประเพณีกองข้าวไหว้ผีสง และประเพณีไหว้พระจันทร์ ซึ่งดำเนินการมาสืบสานยาวนาน ที่เป็นพลังชุมชนในการสร้างพลังความสามัคคีให้กับเทศบาลเมืองพนัสนิคมตลอดมา

การศึกษาเห็นว่า เป็นโครงการที่ดีควรต่อยอด ด้วยเหตุผลที่ว่า

1. เป็นกิจกรรมที่รวมชาติพันธุ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น จีน ไทย ลาว มาร่วมทำกิจกรรมงานบุญประเพณี เช่นประเพณีงานบุญกลางบ้านและเครื่องจักรสานพนัสนิคม ประเพณีกองข้าว และ) การแสดงเอ็งกอในประเพณีไหว้พระจันทร์ เพื่อสร้างพลังสามัคคีในชุมชน สืบสานพัฒนาต่อยอดเป็นงานประจำปีที่ยิ่งใหญ่ประจำอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

2. การสืบสานประเพณีผ่านอัตลักษณ์(Identities) และสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นประติมากรรมออกมาคือเครื่องจักรสานระดับโลก พัฒนาต่อยอดเป็นประติมากรรมเพิ่มมูลค่าให้กับเศรษฐกิจชุมชนต่อไป

2. ก้าวต่อไปในอนาคตเพื่อความเป็นเมืองน่าอยู่ “ที่ยั่งยืน”

ในส่วนคณะผู้ศึกษาได้เสนอก้าวต่อไปในอนาคตของการเป็นเมืองน่าอยู่ “ที่ยั่งยืน” เพื่อให้เทศบาลเมืองพนัสนิคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่และสภาพแวดล้อมขององค์กรของท้องถิ่น นำไปสู่ความร่วมมือในการวางแผนและกำหนดนโยบายการพัฒนาเมืองได้ดังนี้

1 เมืองอยู่ดี คือเมืองที่มีความเป็นระเบียบ เรียบร้อย คนในเมืองอยู่ร่วมกันภายใต้วินัยและมารยาททางสังคมที่ดีเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน โดยมีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นและอำนวยความสะดวกสบายให้สามารถดำรงสภาพความเป็นอยู่ได้อย่างเหมาะสม มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และสอดคล้องกับนโยบายของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ที่เสนอเป็นเมืองพนัสนิคม เป็น “เมืองพักอาศัย” ประกอบด้วย

1.1 ด้านความปลอดภัย มี 3 ประเด็นที่เสนอแก้ไขเพื่อความยั่งยืน 1) การป้องกันอัคคีภัย (ด้วยถังดับเพลิง) 2) การป้องกันและป้องปรามการก่ออาชญากรรม (ด้วยกล้องวงจรปิด CCTV) 3) การปรับปรุงกายภาพถนนในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม

ในประเด็นการป้องกันอัคคีภัยด้วยถังดับเพลิง เทศบาลเมืองพนัสนิคมเป็นเมืองเก่ามีอาคารไม้เป็นจำนวนมากโดยกระจายตามถนนเมืองเก่า และถนนศรีบุญชู ซึ่งเป็นแหล่งธุรกิจ เคยเกิดเพลิงไหม้บริเวณตลาดเก่าถนนศรีบุญชู โดยต้นเพลิงเกิดเหตุจากอาคารไม้เก่า แม้เทศบาลจะมีงานป้องกันฯ มีรถดับเพลิงก็ตาม เพื่อเป็นการระงับเหตุก่อนเชื้อเพลิงจะปะทุ เทศบาลจึงได้จัดซื้อถังเคมีดับเพลิงมอบให้เฉพาะเจ้าของอาคารไม้จำนวนประมาณ 500 หลังคาเรือนหลังจากนั้นมา (ประมาณ 10 ปี) เทศบาลไม่เกิดเพลิงไหม้อีกเลย

จากการสัมภาษณ์คนพักอาศัยหลายๆคน เกี่ยวกับการให้บริการของเทศบาลพบว่า เทศบาลจะติดตั้งถังดับเพลิงตามตำแหน่งต่างๆ ที่เจ้าของอาคารเห็นสมควรแต่ตำแหน่งการติดตั้งต้องสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน เทศบาลได้ชี้แจงวิธีการใช้ถังดับเพลิงและมีเอกสารวิธีการใช้ถังดับเพลิงติดฉลากไว้ที่ถังดับเพลิงด้วย เทศบาลได้ชี้แจงวิธีการตรวจสอบถังดับเพลิงว่ายังสามารถใช้งานได้หรือไม่ หากกำลังแรงดันในถังดับเพลิงตกก็ขอให้ประชาชนแจ้งมายังเทศบาลตามหมายเลข โทรศัพท์ที่ติดฉลากไว้ที่ถังดับเพลิงด้วย เพื่อให้เจ้าหน้าที่เทศบาลเข้ามาเปลี่ยนถังดับเพลิงให้ใหม่ และเทศบาลจะเข้ามาตรวจสอบถังดับเพลิงปีละ 2 ครั้งเพื่อให้ถังดับเพลิงมีความพร้อมในการใช้งาน และ เจ้าหน้าที่จะติดฉลากระบุวันเวลาที่เข้ามาตรวจสอบที่ถังดับเพลิงตลอดจนเทศบาลยังติดตั้งหัวจ่ายน้ำสำหรับรถดับเพลิงบริเวณทางแยกต่างๆของเทศบาลด้วย

จากการสังเกตเพิ่มเติมพบว่า ประชาชนได้เปลี่ยนสถานที่ติดตั้งโดยนำถังดับเพลิงมาวางในตำแหน่งที่มองเห็นได้ไม่ชัดเจนหรือมองไม่เห็นหรือได้นำวัสดุ/สิ่งของมาวางปิดบังถังดับเพลิง

-ประชาชนได้นำถังดับเพลิงมาวางบนพื้นหรือบนพื้นที่ที่มีความชื้นจนทำให้ถังดับเพลิงเป็นสนิม อาจทำให้กำลังแรงดันในถังดับเพลิงตก ถังดับเพลิงอาจไม่พร้อมในการใช้งาน

-ถังดับเพลิงไม่พร้อมใช้งาน เช่นถังดับเพลิงแรงดันตก เนื่องจากเจ้าของอาคารหรือผู้อาศัยไม่ค่อยอยู่บ้านในช่วงกลางวัน ทำให้เจ้าหน้าที่เทศบาลไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบได้เป็นเวลานาน (บังเอิญวันที่เข้าสัมภาษณ์เจอดีของเจ้าของบ้านที่ถังดับเพลิงแรงดันตก)

-ผู้ที่พักอาศัยบางคนไม่มีความรู้ในการใช้งานถังดับเพลิง เช่นคนเช่าบ้าน หรือผู้ที่มาพักอาศัยกับเจ้าบ้าน ไม่ได้ให้ความสนใจ หรือลืมหรือจำวิธีการใช้ไม่ได้

จากการสอบถามผู้ที่พักอาศัย เจ้าหน้าที่เทศบาล และผู้บริหารของเทศบาลแล้ว คณะนักศึกษา ปบถ.3 กลุ่ม 8 (เทศบาลเมืองพนัสนิคม) มีข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงประเด็นการป้องกันอัคคีภัยดังนี้

-เทศบาลควรจัดอบรมการป้องกันอัคคีภัยเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนทุกปี

-เทศบาลต้องเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การป้องกันอัคคีภัยอย่างต่อเนื่อง

-เทศบาลควรจัดทำบัญชีการชี้แจง การให้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะวิธีการใช้งานถังดับเพลิง การสังเกตว่าถังดับเพลิงยังใช้งานได้หรือไม่ ตำแหน่งที่เหมาะสมในการติดตั้งถังดับเพลิงที่ปลอดภัยและเห็นได้ง่ายแก่ประชาชนทุกคนที่พักอาศัยในบ้านไม่กลุ่มเป้าหมาย 500 หลังคาเรือน โดยผู้บริหารมีการติดตามประเมินผลการดำเนินการจนแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

-เทศบาลควรทำบัญชีการเข้าตรวจสอบความพร้อมหรือความสมบูรณ์ของถังดับเพลิงว่าสามารถใช้งานได้หรือไม่ทุกครัวเรือน โดยผู้บริหารต้องมีการติดตามประเมินผลการดำเนินการจนแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

-เทศบาลอาจจะใช้ประเภทถังดับเพลิง(แบบผงเคมีแห้ง แบบเคมีสูตรน้ำ แบบเคมีบรรจุก๊าซ Halotrol-1 แบบเคมีบรรจุก๊าซ CO₂ และแบบเคมีบรรจุก๊าซโฟม) ให้เหมาะสมกับชนิดต้นเพลิง (A B C และK) เพื่อให้เกิดความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

-เทศบาลควรส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนปรับปรุงอาคารที่ชำรุดทรุดโทรมให้กลับมามีสภาพดี แต่หากประชาชนที่ไม่มีทุนทรัพย์ เทศบาลอาจให้การสนับสนุนให้ประชาชนมีรายได้นำมาปรับปรุงอาคารที่ชำรุดทรุดโทรมนั้น หรือระดมทุนช่วยเหลือในรูปแบบอื่นๆ

1.2 ด้านทางกายภาพ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองภายในเมืองน่าอยู่ควรมีสภาพทางกายภาพดังนี้

- เป็นเมืองที่มีระเบียบด้วยการวางผังเมืองที่มีข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน อย่างชัดเจน

- มีการวางแผนและจัดบริการ โครงสร้างพื้นฐานอำนวยความสะดวกได้ทันต่อความต้องการของประชาชน
 - มีระบบการคมนาคมขนส่งที่สะดวก ปลอดภัย และไม่สิ้นเปลือง
 - มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียว และที่ว่างโล่งอย่าง พอเพียง
 - มีระบบบำบัดน้ำเสีย เทศบาลเมืองพนัสนิคม ควรที่จะทำการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เพื่อนำสู่การพัฒนาและออกแบบระบบบำบัดน้ำเสีย และทำการขยายและปรับปรุงระบบเดิมให้มีประสิทธิภาพ
- โครงการที่ดำเนินการต้องดำเนินการต่อเนื่องสม่ำเสมอ จึงจะมีผลสำเร็จในการบำบัดต่อไป
- ระบบกำจัดขยะมูลฝอยอย่างเหมาะสมและมาตรฐาน การดำเนินการต่อไปของเทศบาลควรดำเนินการ กิจการร่วมกับท้องถิ่นอื่นหรือดำเนินการความร่วมมือภาครัฐ-ภาคเอกชน (Public Private Partnership: PPP) ซึ่งเป็นนวัตกรรมการคลังแห่งอนาคต เช่น การนำไปผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้าเชื้อเพลิงขยะ (Refuse Derived Fuel : RDF) การนำขยะไปรีไซเคิล (Solid for Reduce Reuse and Recycle: 3Rs) การนำขยะเปียกทำปุ๋ยดินหมักชีวภาพ
 - การจรรยา ตัดตั้งสัญญาณไฟจราจรทั้ง 5 ทิศทางเพื่อลดการตัดกันของกระแสจราจรในทิศทางที่มีการปล่อยสัญญาณไฟจราจรพร้อมกัน และทำการปรับสัญญาณไฟจราจรใหม่ให้สอดคล้องกับปริมาณจราจรตามแต่ละทิศทาง

2. คนมีสุข คือการที่คนในเมืองมีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีการศึกษาเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีความเท่าเทียมกัน มีครอบครัวที่มั่นคงอยู่ใน สังคมที่มีคุณธรรมและมีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกันรวมทั้งเป็นเมืองที่มีชีวิตชีวา ไม่เงียบเหงา โดยมีกิจกรรมที่ช่วยสร้างความรื่นรมย์เชิงจิตวิญญาณและมีพื้นที่สำหรับพลเมืองให้พบปะพูดคุย แสดงความคิดเห็น เสนอเป็น **“เมืองแห่งรอยยิ้ม”** ประกอบด้วย

2.1 สุขภาวะคนและสุขภาวะเมืองต้องร่วมสร้างอย่างมีส่วนร่วม และให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักว่าทุกคนเป็นเจ้าของปัญหาสุขภาพ หากต้องการสุขภาพที่ดี ก็ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบ รูปแบบการดำเนินงาน จึง เริ่มจากจุด เล็ก ๆ ไปสู่จุด ใหญ่ๆ เริ่มจากบุคคลแล้วขยายไปสู่ชุมชน และสังคม เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างยั่งยืน อีกทั้ง เตรียมเมืองรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging society) ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า เช่น

1) กิจกรรมด้านส่งเสริมสภาพจิตใจผู้สูงอายุ ให้สุขสงบผ่อนคลายจิตใจ ควรจัดให้มีโครงการ/กิจกรรม สำหรับผู้สูงอายุ ดังนี้

- การใส่บาตรพระตอนเช้า เทศบาลควรจัดให้มีพระมาบิณฑบาตในตอนเช้า...เพื่อให้ผู้สูงอายุที่เป็นชาวพุทธ ได้มีโอกาสทำบุญตักบาตรทุกวัน เป็นการเสริมสร้างบุญบารมี และมีสภาพจิตใจที่ดีตั้งแต่เช้า

-การฝึกโยคะจิต เพื่อปรับแต่งของจิต เป็นการนำจิตไปสู่การหลุดพ้นจากทุกข์ โดยอาศัย
ความสัมพันธ์ของการรวม-กาย-จิต-สติ-ปัญญา-เข้าสู่สภาวะแห่งความเป็นหนึ่งเดียว

-การทำกลุ่มกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความรู้สึกร่วมกันในกลุ่มผู้สูงอายุ...เป็นการส่งเสริม
ความสัมพันธ์ที่ระหว่างกัน ร่วมส่งเสริมกำลังใจซึ่งกันและกัน โดยอาศัยความสามารถของผู้นำกลุ่มในการ
สร้างสภาวะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในกลุ่มผู้สูงอายุได้

-การทำวัตรเย็น ด้วยการนิมนต์พระสงฆ์มาสวดนำ ทำวัตรเย็น เป็นการส่งเสริมความสงบสุขในจิตใจ
ทำให้จิตใจผ่อนคลาย ท่วงทำนองในบทสวดจะช่วยนำจิตเข้าสู่สภาวะผ่อนคลายและสุขสงบ รวมทั้งเป็นการ
สร้างบุญบารมีอีกด้วย

-กิจกรรมดนตรีบำบัด เป็นการนำเสียงดนตรีมาช่วยให้เกิดสภาวะผ่อนคลายของจิตใจ ซึ่งเป็น ช่องทาง
ที่ทำให้ทุกคนเข้าสู่สภาวะผ่อนคลายทางด้านจิตใจได้โดยง่ายทุกคนช่วยเสริมสร้างสภาวะที่ดีทั้งด้านจิตใจและ
ด้านร่างกายไปพร้อมๆ กัน

2) กิจกรรมด้านส่งเสริมสภาพร่างกายให้สมบูรณ์แข็งแรง ควรจัดให้มีโครงการ/กิจกรรม สำหรับ
ผู้สูงอายุ ดังนี้

- การออกกำลังกายตอนเช้า ด้วยการให้ผู้สูงอายุมาด้วยกันออกกำลังกาย...ทั้งการออกกำลังกาย
ประกอบจังหวะเพลง การออกกำลังกายแบบโยคะ การออกกำลังกายแบบซิ่ง...เป็นการเสริมสร้าง
ประสิทธิภาพการทำงานของ กระดูก-ข้อ-เอ็น-กล้ามเนื้อ-ระบบการหมุนเวียนโลหิต-ระบบการหายใจ-ระบบ
หมุนเวียนน้ำเหลือง-และระบบภูมิคุ้มกันโรคและภูมิคุ้มมะเร็ง...ไปพร้อมๆ กันอย่างมีประสิทธิภาพ

- การอบสมุนไพรสดในห้องอบไอน้ำขนาดใหญ่ ควรมีสุนัขธรรมชาติบำบัดเป็นอบสมุนไพร เห็น
ความสำคัญของการอบสมุนไพรสด ในการช่วยบำบัดโรค ทั้งการขับของเสียออกทางผิวหนัง ด้วยการ ใช้
น้ำมันหอมระเหยจากสมุนไพรสดมาช่วยชะล้างรูขุมขนให้สะอาด การขับเหงื่อเป็นจำนวนมากจาก การอบ
สมุนไพรสด ช่วยระบายของเสียออกจากกระแสเลือดได้เป็นอย่างดี...ลดภาระการขับขับของเสีย ออก
ทางปัสสาวะ ทำให้ลดการทำงานของไตลงได้มาก และการขับของเสีย ออกจากกระแสเลือด จะ ช่วยให้
ร่างกายสร้าง ภูมิคุ้มกันโรคและภูมิคุ้มกันมะเร็งได้อย่างมีประสิทธิภาพความร้อนจากการอบทำให้ อุณหภูมิของ
ร่างกายสูงขึ้น ทุกๆ หนึ่งองศาเซลเซียส จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเอนไซม์และ ภูมิคุ้มกันโรค
ขึ้น 10% ช่วยให้ร่างกายเพิ่ม ประสิทธิภาพการขจัดมะเร็งขึ้น 10% ในระหว่างที่ นั่งอยู่ในห้องอบ จะ
ได้รับคำแนะนำให้หายใจเข้า เต็มปอดแล้วกลั้นไว้ 3 วินาที แล้วจึงปล่อยลม หายใจออกจนหมด
เพื่อให้ไขมันหอมระเหยจาก สมุนไพรสด...เข้าไปชะล้างความสกปรกในรูขุมขน ปอด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ในบริเวณชายปอดส่วนล่าง ทั้งสองข้าง ซึ่งโดยปกติจะเป็นตำแหน่งที่ลมใน ปอดจะไม่หมุนเวียนไป
 ขั้วของเสียออกมา ทำให้มี ของเสียตกค้างอยู่บริเวณชายปอดส่วนล่างเป็น จำนวนมาก

นอกจากนั้นผู้สูงอายุจะได้รับคำแนะนำ ให้มีการนวดหมุนเวียนน้ำเหลือง จากบริเวณปลายแขนปลายขา
 ทั้ง 2 ข้างให้มีการหมุนเวียนน้ำเหลืองกลับเข้าสู่เส้นเลือดดำใหญ่บริเวณข้างคอทั้ง 2 ข้าง ถ้าระบบน้ำเหลืองของ
 เราหมุนเวียนได้ดี จะทำให้มีการหมุนเวียนของเสียในน้ำเหลืองมาจัดออกที่ต่อมน้ำเหลือง รวมทั้งทำให้ระบบ
 ภูมิคุ้มกันโรคในระบบน้ำเหลือง สามารถจัดเซลล์มะเร็งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) กิจกรรมด้านส่งเสริมสภาพทางสมอง ให้ความจำความคิดมีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ควรจัดให้มี
 โครงการ/กิจกรรม สำหรับผู้สูงอายุ ดังนี้ ยิ่งอายุเพิ่มมากขึ้นเราจึงต้องให้ความสำคัญกับการเรียนรู้มากขึ้นตามไป
 ด้วย โดยเฉพาะในผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นวัยแห่งการเสื่อมของสมอง การเรียนรู้เป็นการบริหารสมองโดยกระตุ้นให้เกิด
 การใช้ความคิด ทบทวนความจำ ทำให้สมองมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถช่วยชะลอการเสื่อมถอยของ
 สมองได้

สำหรับการออกกำลังกายสมองมีหลายวิธี ซึ่งเป็นที่นิยมมากในต่างประเทศคือการออกกำลังกายสมอง
 ที่เรียกว่า นิวโรบิก เอกเซอร์ไซ (Neurobics Exercise) เป็นการฝึกสมองส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ของ ประสาททั้ง
 5 (Sensory Organs) ได้แก่ - การมองเห็น - การได้ยิน - การสัมผัส - การได้กลิ่น - การลิ้มรส รวมทั้งการรับรู้ส่วนที่ 6
 คือ อารมณ์ (Emotional Sense) ให้สามารถทำงานเชื่อมโยงกัน โดยการฝึกทำกิจกรรมใหม่ที่ไม่เคยทำ เช่น การ

การเรียนรู้เรื่องคอมพิวเตอร์ คนตรีไทย วาดรูป ทำสวน การใช้งาน LINE เพื่อคุยกับลูกหลาน หรือ
 โปรแกรมแอปพลิเคชันต่างๆ การฝึกการเขียนหนังสือด้วยมือข้างที่ ไม่ถนัด การเปลี่ยนทิศทางการ เดินทาง
 การใช้การดมกลิ่น มือคลำ ทดแทนการมองเห็น เป็นต้น การฝึกเช่นนี้บ่อยๆ จะพบว่าร่างกายได้มีการผลิต
 สารนิวโรโทรฟินที่ปกป้องเซลล์สมองทำให้เซลล์ สมองงอกกิ่งก้านสาขาที่เชื่อมต่อระหว่างเซลล์สมองขึ้นมา
 ใหม่ได้ ทำให้สมองแข็งแรงเพิ่ม ประสิทธิภาพในการทำงานของสมองกิจกรรมที่ศูนย์ธรรมชาติบำบัดเวเนา
 แคร่ได้จัดเตรียมไว้ให้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้สมองได้ใช้งานมากมายหลายกิจกรรม เช่น การเล่นไพ่ บอร์ด
 การเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในโครงการสูงวัยไอเทค การเล่นหมากรุกกระดาน เช่น หมากรุก ไทย หมากรุกฝรั่ง
 หรือ หมากรูล้อม เป็นต้น

- การออกกำลังกายด้วยกิจกรรมอื่นๆ เช่น กีฬาเปตอง การขี่รถจักรยาน การปั่นรถสามล้อ การ พายเรือ
 การปั่นจักรยานน้ำ การออกกำลังกายเหล่านี้จะถูกจัดให้เหมาะสมกับ สภาพร่างกายของผู้ป่วย และ ความชื้น
 ชอบของผู้ป่วย ซึ่งจะทำให้ผู้ป่วยได้ประโยชน์ทั้งการเสริมสร้างความแข็งแรงของร่างกาย และความ
 เพลิดเพลินจากการออกกำลังกายด้วย

- การออกกำลังภายในสระว่ายน้ำ ศูนย์ธรรมชาติบำบัดเทศบาล เห็นประโยชน์จากการออกกำลังกายในน้ำ เพื่อนำมาช่วยในการบำบัดโรคต่างๆ...จึงได้จัดสร้างสระว่ายน้ำขนาดใหญ่ 8ม.X25ม เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมวารีบำบัด การออกกำลังภายในเชิงพักผ่อน การออกกำลังกายเพื่อความแข็งแรงของร่างกาย... การออกกำลังกายเพื่อบำบัดโรคข้อและกระดูก การออกกำลังกายเพื่อการลด น้ำหนัก รวมทั้งการออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างระบบภูมิคุ้มกัน โรคและบำบัดมะเร็ง

เทศบาลเมืองพนัสนิคม ในอนาคตอันใกล้จะดำเนินการเปิดศูนย์ *Health Care* ได้วางกรอบกิจกรรมระหว่างวันที่ทางศูนย์ธรรมชาติบำบัดเทศบาล *Health Care* ให้มีขึ้น เน้นการเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ เพื่อให้ผู้ป่วยมีความสุขใจเมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรม ไม่ไปทำให้ผู้ป่วยเกิดความเครียด และยังคงคำนึงถึงความพร้อมด้านสุขภาพกายของผู้ป่วยอีกด้วย

2.2 การให้บริการหลักประกันสุขภาพเป็นแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จบริการ ทั้งในสถานบริการและบริการเชิงรุกในชุมชน เช่น การบริการถึงบ้าน ถึงชุมชน

2.3 การพัฒนาด้านสังคม ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยเทศบาลมีการดำเนินงานได้ดีที่สุดในด้านการสร้างเสริมวัฒนธรรมและความมีชีวิตชีวาให้แก่ ประชาชน เช่น โครงการส่งเสริมประเพณี ซึ่งประเพณี เป็นประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญของท้องถิ่น ซึ่งจัดขึ้นต่อเนื่องกันมานานนับร้อยปี เช่น ประเพณีทำบุญกลางบ้าน ประเพณีไหว้พระจันทร์ ในองค์ประกอบคนมีความสุขอยู่ในระดับดี

2.4 พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ เมืองพนัสนิคม มีหอพนัสนิคม มีพระพนัสนิคม เป็นพระพุทธรูปศิลาเก่าแก่สมัยทวารวดี มีอายุประมาณ 1,200 – 1,300 ปี แกะสลักจากศิลาเนื้อละเอียดสีดำ เป็นพระพุทธรูปในท่าประทับยืนบนดอกบัวที่วางอยู่บนหลังสัตว์ประหลาดที่สร้างขึ้นจากจินตนาการเรียกว่า “พนัสนิคม” (ผู้เป็นใหญ่ในป่า) แก้มเป็นกระพุ้ง จะอวยปากใหญ่งุ้มแข็งแรงคล้ายปากหงส์ ปลายจะอวยปากจากบนลงล่าง มีรูทะลุคล้ายกับจะเขวนกระดิ่งได้ มีเขาทั้งคู่บิดเป็นเกลียวงอเข้าหากันคล้ายเขาโคตั้งอยู่เหนือตา โคนเขามีหูสองหูอย่างหูโค มีปีกสองข้างใหญ่สั้นที่ก้างแกออกขาทั้งสองข้างพับแนบทรงอก ถือว่ามีจุดแข็งอันหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจคนพนัสนิคมเข้าด้วยกัน ในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างมีส่วนร่วม และยังมี พระพุทธมิ่งเมือง เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ประดิษฐาน ณ พระวิหารพระพุทธมิ่งเมือง ทุกสิ่งทุกอย่างที่กล่าวมาเป็นสิ่งล้ำค่า แต่ยังคงกระจายอยู่ในชุมชนหากมีพิพิธภัณฑ์เก็บรวบรวมไว้ง่ายต่อการศึกษาและกราบสักการะ ส่วนที่เดิมก็ยังคงไว้เป็นศูนย์รวมจิตใจชาวพนัสนิคมตลอดไป

2.5 พัฒนาลินค้าพื้นเมืองมาตรฐานสู่สากล โดยการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาพัฒนาจุดเด่นของเมืองพนัสนิคม ให้เป็นที่รู้จักกัน โดยทั่วไปในเรื่องของหัตถกรรมจักสานที่ทำจากไม้ไผ่ ซึ่งงานจักสานไม้ไผ่ของเมืองพนัสนิคมนี้ ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของคำขวัญประจำจังหวัดชลบุรี คือ “ทะเลงาม ข้าวหลามอร่อย อ้อยหวาน จักสานดี ประเพณีวิ่งควาย” หัตถกรรมจักสานไม้ไผ่ของชาวพนัสนิคม เป็นสิ่งที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษหลายชั่วอายุคนกว่าร้อยปีแล้ว โดยพัฒนาให้ติดตลาดเป็นแบรนด์ท้องถิ่นให้ได้ ในศูนย์จักสานใหญ่ที่สุดในโลก

3. สิ่งแวดล้อมยั่งยืน คือ เมืองที่ยังคงความสำคัญของความสมดุลระหว่างธรรมชาติกับการพัฒนาเชิงกายภาพภายในเมือง โดยมี การจัดการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างสมดุล รวมทั้งทะนุบำรุง ดูแลให้อยู่ในสภาพดีไม่เสื่อมโทรม มีการติดตาม เฝ้าระวังและจัดการมลพิษอันเกิดจากกิจกรรม ต่าง ๆ ของมนุษย์ไม่ให้เกินมาตรฐานจนส่งผลกระทบต่อกลับสู่ประชาชน รวมทั้งให้ความสำคัญกับ การฟื้นฟูดูแลสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ศาสนสถาน อาคารบ้านเรือน ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญาที่มีคุณค่า และแสดงถึงอัตลักษณ์ของเมืองเอาไว้เป็นมรดกแก่ชนรุ่น หลังและสอดคล้องกับนโยบายของเทศบาล

3.1 การสนใจอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยเทศบาลมีการดำเนินงานได้ดีที่สุดในด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม เนื่องจากเทศบาลได้ให้ความสำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อมและเพื่อให้ ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมจึง ได้จัดทำกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ เช่น จัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะในชุมชนและการจัดการน้ำเสียชุมชน การอบรมให้ความรู้ในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมแก่เยาวชน การจัดตั้งธนาคารวัสดุรีไซเคิล การจัดทำคู่มือ แผ่นพับและประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมผ่านช่องทางต่าง ๆ (อินเทอร์เน็ต เสียงตามสาย ทีวีออนไลน์ วิทยุ ชุมชน) รวมถึงมีการจัดศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรอื่น เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมี ความรู้ความเข้าใจในการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งที่ผ่านมามีประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจและขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่าง ยั่งยืนและเป็น ไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ ทางคณะผู้ศึกษา เสนอว่า “การจัดการขยะเป็นวาระของเมืองนำอยู่” ให้มี “ระบบบำบัดน้ำเสียเหมาะสมมีมาตรฐาน”

3.2 ปลุกต้นไม้เพิ่ม และคุ้มครองรักษาพื้นที่สีเขียว เสนอเทศบาลทบทวนและกำหนดมาตรการในการควบคุมดูแลการปลูกสร้างและการพัฒนาเส้นทางคมนาคม เพื่อมิให้เกิดการรुक้า และส่งผลกระทบต่อพื้นที่สีเขียว

4. สร้างให้เทศบาลผู้องค์กรแห่งการเรียนรู้ เสนอให้มีศูนย์การเรียนรู้ในเทศบาลและในชุมชน

หลากหลายตามภูมิสังคมเมืองพนัสนิคม ด้วยเหตุที่ว่า“การพัฒนาแบบยึดคนเป็นศูนย์กลาง เป็นการมุ่งพัฒนาคน เพื่อให้คนมีศักยภาพในการพัฒนาเมือง หลายเมืองจึงให้ความสำคัญต่อการสร้างคนรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพจัดให้มีโรงเรียนดีที่ได้มาตรฐานใกล้บ้าน และจัดให้มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น

- ศูนย์เสริมทักษะการเรียนรู้ของเยาวชนด้วยศิลปะ และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีการเรียนรู้อย่างเท่าเทียม
- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านอาชีพต่าง ๆ ควบคู่ศูนย์แสดงสินค้าชุมชนพร้อมแหล่งจำหน่ายสินค้าชุมชน เช่น ศูนย์การเรียนรู้เครื่องจักรสาน
- ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย ให้บริการห้องสมุดประชาชนที่มีคุณภาพ ติดตั้งระบบการเชื่อมต่อแบบไร้สาย (Wi-Fi) จัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพ
- ศูนย์การอบรมคอมพิวเตอร์ชุมชน สำหรับผู้สูงอายุ ผู้ที่สนใจ ด้วยควรรหาความร่วมมือระหว่างเมืองกับหน่วยงานภายนอกในการส่งเสริมการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

5. การบริหารจัดการที่ดีตาม หลักธรรมาภิบาล คือ การบริหารงานที่ดีของรัฐเป็นรากฐานที่ดีของการพัฒนาคนให้ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขโดยยึดหลักพื้นฐาน 6 ประการคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพและ สอดคล้องกับนโยบายของเทศบาลเมืองพนัสนิคม

5.1 ด้านการเมืองการบริหาร โดยเทศบาลมีการดำเนินงานได้ดีที่สุดในด้านการเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน/ โครงการของเทศบาล แสดงให้เห็นว่าเทศบาล มีการดำเนินงาน และยังมีศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารที่มีการสื่อสารหลากหลาย เป็นไปตามแนวคิดและตัวชี้วัดเทศบาลนำอยู่อย่างยั่งยืนและเป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ ซึ่งผลการดำเนินงานดังกล่าวทำให้เทศบาลได้รับรางวัล จึงทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานพัฒนา เมืองนำอยู่อย่างยั่งยืนของเทศบาลในองค์ประกอบการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล

สรุปบริบทของคำว่า “เมืองนำอยู่” ของแต่ละเมือง ความแตกต่างของปัญหาวัฒนธรรม และค่านิยมทางสังคม ตลอดจนเงื่อนไขอื่น ๆ ซึ่งอาจเรียกรวมๆ ว่าความพร้อมในด้านต่างๆ ของแต่ละเมืองนั้น ยังทำให้ทุกๆ เมืองกำหนดประเด็นเริ่มต้น หรือประเด็นที่เป็นหัวหอก ที่มีความเป็นเมืองนำอยู่ต่างๆ กัน ต่อไปนี้ จึงเป็น

ตัวอย่างของประเด็นนำของแต่ละเมือง ดังนี้ (<http://www.manager.co.th/Around/ViewNews.aspx?NewsID=9590000025567> สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2559)

อันดับที่ 1 ไอซ์แลนด์ (Iceland) เป็นประเทศที่ปลอดภัยและสงบสุขมากที่สุดในโลก เป็นประเทศที่แทบไม่มีการก่ออาชญากรรมเลย จึงไม่มีกองทัพในการป้องกันประเทศ มีเพียงทีมกู้ภัยคอยตรวจตราความสงบรอบๆ เมือง ประชากรรักความสงบสุขในประเทศของพวกเขาเป็นอย่างมาก

อันดับที่ 2 เดนมาร์ก (Denmark) ประเทศเล็กๆ แต่เต็มไปด้วยความสงบร่มเย็นและปลอดภัย การพัฒนาประเทศให้มีความเท่าเทียมกันในด้านของสุขภาพ และเสรีภาพของประชากร จนได้ชื่อว่าเป็นดินแดนแห่งเสรีภาพ

อันดับที่ 3 ออสเตรีย (Austria) เป็นประเทศที่ปลอดภัย ได้รับการขนานนามว่า “The land of Music” ผลิตนักดนตรีที่มีชื่อเสียงระดับโลกหลายคน และยังเป็นประเทศที่สวยงามและร่ำรวยประเทศหนึ่ง โดดเด่นในเรื่องของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งหนึ่ง

อันดับที่ 4 นิวซีแลนด์ (New Zealand) เป็นอยู่ที่ดินแดนของ Lord of the Rings ภาพยนตร์ชื่อดังที่ไม่มีใครไม่รู้จัก เป็นเมืองที่มีความปลอดภัย มีการคอร์รัปชันน้อยที่สุดในโลก เป็นประเทศที่อบอุ่น อัตราการเกิดอาชญากรรมต่ำ และเต็มไปด้วยสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย

อันดับที่ 5 สวิตเซอร์แลนด์ (Switzerland) เป็นประเทศที่มีชื่อเสียงเรื่องความงดงามของทิวทัศน์ ภูเขา และทุ่งหญ้า มีการว่างงานให้ต่ำที่สุด ทำให้ระบบการรักษาความปลอดภัยในธนาคารของสวิตเซอร์แลนด์มีชื่อเสียงมากที่สุดในโลก

อันดับที่ 6 ฟินแลนด์ (Finland) เป็นเมืองที่ปลอดภัย ที่มีชื่อเสียงในเรื่องของเสรีภาพประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชนที่ค่อนข้างสูง อัตราการเกิดอาชญากรรมที่ต่ำมาก มีการจัดการดูแลเรื่องสุขภาพของประชาชนเป็นอย่างดี อัตราการรู้หนังสือในประเทศสูงถึง 100% มีคุณภาพทางการศึกษาที่ค่อนข้างสูง ประชากรในประเทศได้รับสิทธิทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม

อันดับที่ 7 แคนาดา (Canada) เป็นประเทศที่เคารพในสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ทุกคน การพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งคุณภาพชีวิตและความสงบเงียบ

อันดับที่ 8 ญี่ปุ่น (Japan) เป็นประเทศที่มีสังคมที่เป็นระเบียบเรียบร้อยทำให้เป็นประเทศที่น่าอยู่แห่งหนึ่งในโลก อัตราการเกิดอาชญากรรมต่ำ ความปลอดภัยสูง

อันดับที่ 9 ออสเตรเลีย (Australia) เป็นประเทศที่ปลอดภัย ผู้คนที่นี่ยังเป็นมิตร และมีวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีคุณภาพชีวิต และการดูแลสุขภาพที่ดี รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้กับประชาชน ผ่านระบบทั้งภาครัฐและเอกชน

อันดับที่ 10 สาธารณรัฐเช็ก (The Czech Republic) เป็นเมืองท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในยุโรป มีความสวยงามทั้งทางธรรมชาติ สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สูง อัตราการเกิดอาชญากรรมภายในประเทศต่ำมาก

นอกจากตัวอย่างเหล่านี้แล้ว เมืองต่างๆ ที่ได้ดำเนินการในแนวคิดของเมืองน่าอยู่ มาในระยะแรกๆ ได้ก้าวหน้ามันลงขึ้น จนสามารถสร้างเป็นเครือข่ายของเมือง ที่ดำเนินการในแนวทางเดียวกัน เพื่อเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และส่งเสริมสนับสนุนกันแลกเปลี่ยนอีกด้วย ดังตัวอย่างเครือข่ายเมืองน่าอยู่ในภาคพื้นยุโรป เครือข่ายเมืองน่าอยู่ ซึ่งมีกลุ่มสมาชิกนักร้อยเมือง ในแคว้นทิเบตของประเทศแคนาดา และกลุ่มเหล่านี้ยังเชื่อมต่อเครือข่ายเข้ากับเมืองน่าอยู่ ในต่างทวีป เช่นกับประเทศบราซิล โคลัมเบีย เม็กซิโก และเซเนกัล เช่นเดียวกับกลุ่มเมืองน่าอยู่ เครือข่ายคาลิฟอร์เนีย ของสหรัฐอเมริกา

ส่วนในประเทศไทย หรือเทศบาลเมืองพนัสนิคม ก็เคยมีผู้ความคิดจะเชื่อมโยงความเป็นเมืองน่าอยู่ที่ได้รับรางวัลกัน แต่คณะนักศึกษาที่ศึกษาระหว่างเมืองพนัสนิคมกับเมืองลำพูนเป็นเมืองคู่คิดเมืองน่าอยู่ แนวอนุรักษ์เมืองเก่า หรือนครเชียงรายกับเมืองแกนพัฒนาเมืองคู่คิดการศึกษา ซึ่งทางกลุ่มนักศึกษาเราก็เริ่มคิดจะสร้างเครือข่ายเมืองน่าอยู่ระหว่างเมืองต่างๆ ขึ้น เมืองคู่คิดเมืองน่าอยู่ ซึ่งกลุ่มนักศึกษาคณะที่ 8 เสนอแนะ และได้ศึกษาเมืองเปรียบเทียบแล้วต้องดำเนินการไปเป็นเครือข่ายคู่คิดกันพนัสนิคมลำพูนในเรื่องเมืองน่าอยู่ คู่คิดเชิงเมืองเก่าเมืองแห่งศิลปวัฒนธรรมนี้ขึ้นแล้ว หรือเมืองน่าอยู่ที่เน้นรูปแบบอื่น ๆ ที่ดำเนินการไปในแนวเดียวกัน สร้างเป็นเครือข่ายกันในการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนยาวนานต่อไป

.....